

Тема 7. Казначейське обслуговування державного боргу

доц. Приймак І.

Державний борг - загальна сума боргових зобов'язань держави з повернення отриманих та непогашених кредитів (позик) станом на звітну дату, що виникають внаслідок державного запозичення.

Державне запозичення - операції, пов'язані з отриманням державою кредитів (позик) на умовах повернення, платності та строковості з метою фінансування державного бюджету.

Державна гарантія - спосіб забезпечення виконання державою, представленою Кабінетом Міністрів України в особі Міністра фінансів України, зобов'язань позичальника (резидента України) перед кредитором повністю або частково.

До платежів за державним боргом належать платежі з:

- погашення державного боргу;
- обслуговування державного боргу:
- плати за користування кредитом (позикою) (виплати відсотків (доходу) за державними борговими зобов'язаннями);
- сплати комісій, штрафів за державними борговими зобов'язаннями;
- оплати послуг, пов'язаних з управлінням державним боргом (агентських, консультаційних, рейтингових, юридичних, інформаційних, дорадчих, перекладацьких, управлінських та інших).

Погашення державного боргу - операції з повернення позичальником кредитів (позик) відповідно до умов кредитних договорів та/або випуску боргових цінних паперів.

Обслуговування державного боргу - операції щодо здійснення плати за користування кредитом (позикою), сплати комісій, штрафів та інших платежів, пов'язаних з управлінням державним боргом.

Платежі з виконання гарантійних зобов'язань – здійснення платежів з державного бюджету на виконання державою гарантійних зобов'язань у разі вступу в силу державних гарантій за кредитами, наданими під державні гарантії.

Державна казначейська служба України
складає:

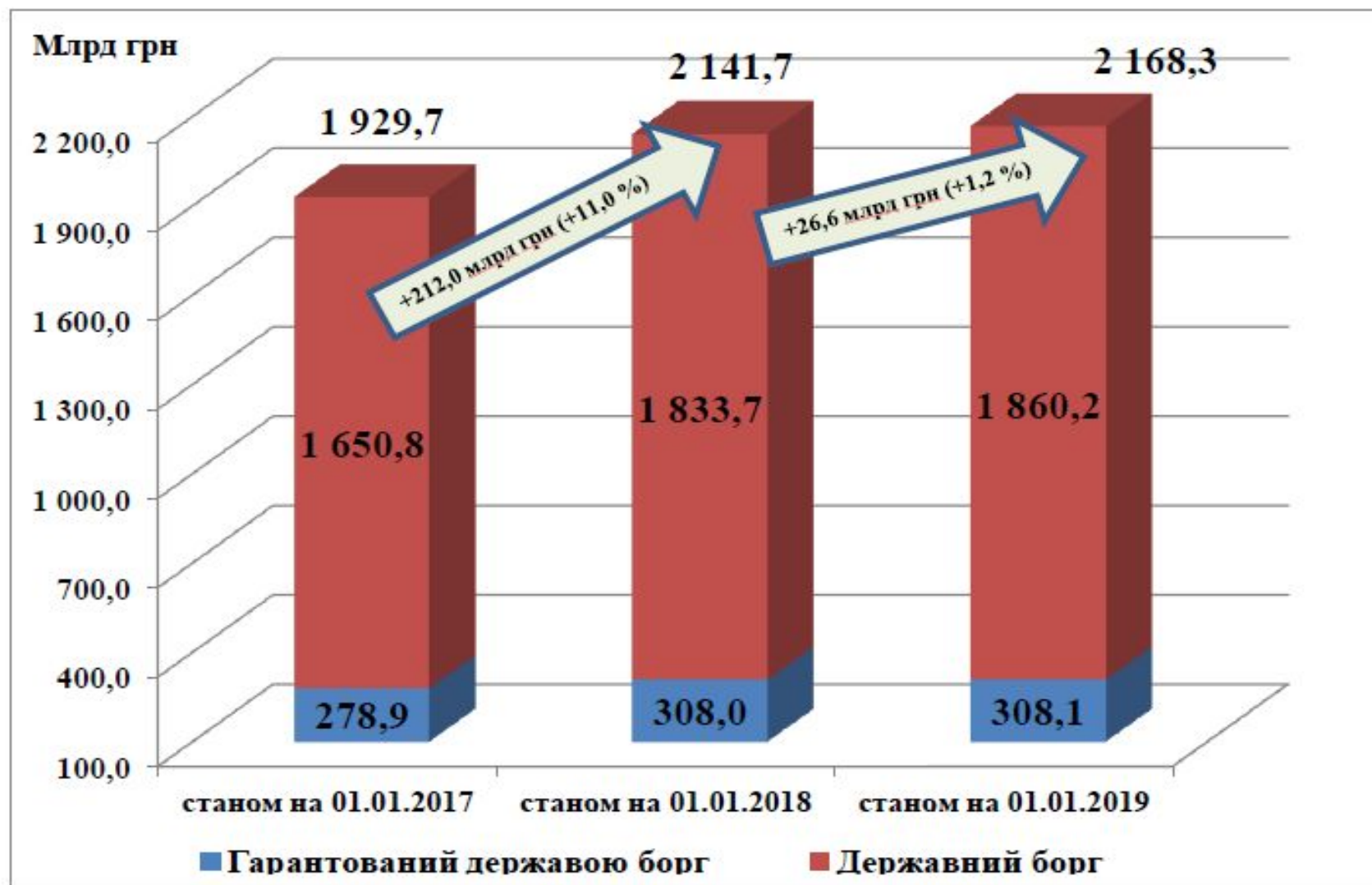
- звіт про стан державного боргу і гарантованого державою боргу;
- звіт про прострочену заборгованість суб'єктів господарювання перед державою за кредитами (позиками), залученими під державні гарантії;
- звіт про платежі з виконання державою гарантійних зобов'язань;
- інформацію про здійснені операції з управління державним боргом;
- інформацію про надані державні гарантії.

Стан державного та гарантованого державою боргу України

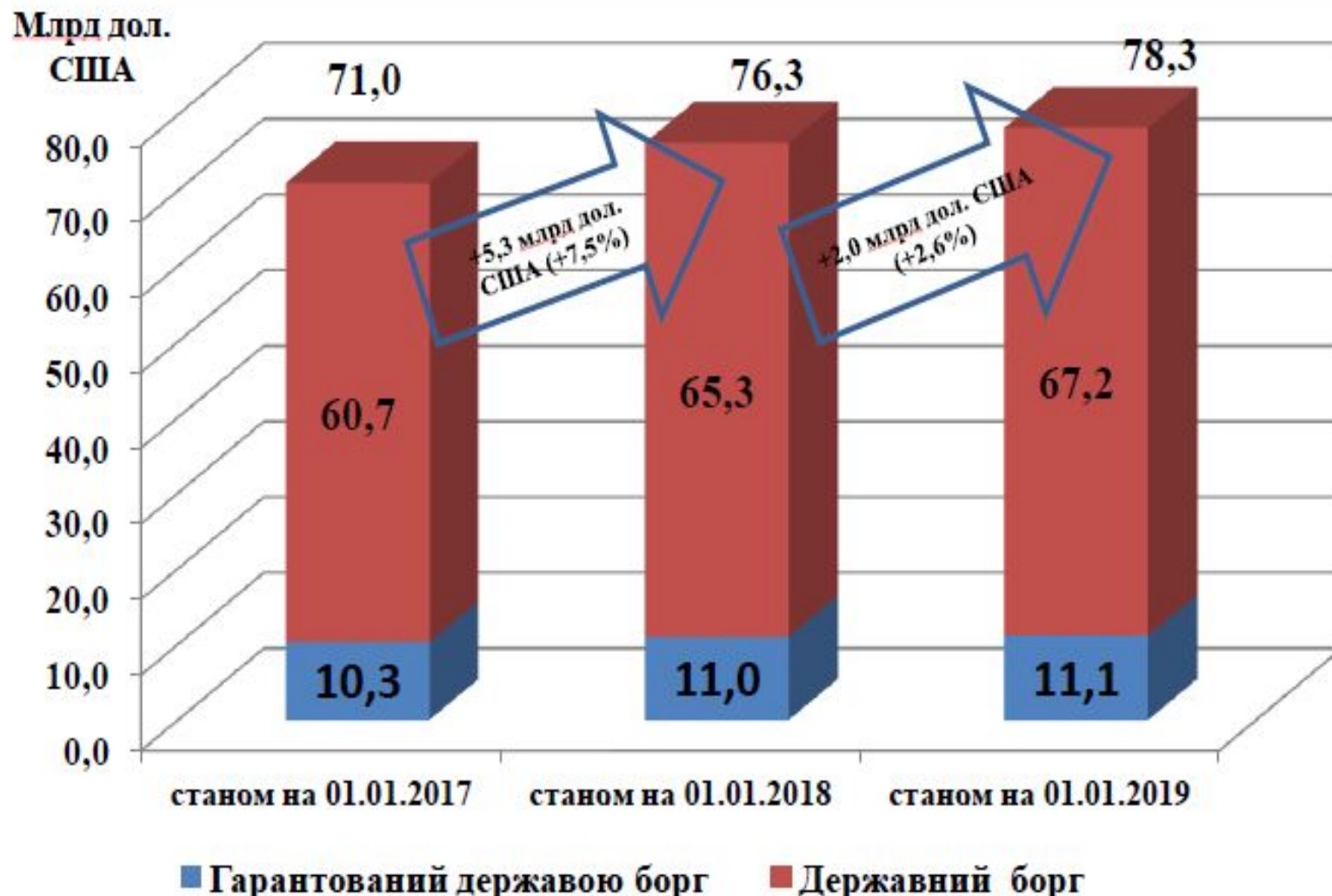
(млрд одиниць)

Показники	на 01.01.2017		на 01.01.2018		на 01.01.2019	
	дол. США	грн	дол. США	грн	дол. США	грн
Державний борг у т.ч.:	60,7	1 650,8	65,3	1 833,7	67,2	1 860,2
внутрішній	24,7	670,6	26,8	753,4	27,5	761,1
зовнішній	36,0	980,2	38,5	1 080,3	39,7	1 099,1
Гарантований державою борг у т.ч.:	10,3	278,9	11,0	308,0	11,1	308,1
внутрішній	0,7	19,1	0,5	13,3	0,3	10,3
зовнішній	9,6	259,8	10,5	294,7	10,8	297,8
Разом державний та гарантований державою борг	71,0	1 929,7	76,3	2 141,7	78,3	2 168,3
внутрішній	25,4	689,7	27,3	766,7	27,8	771,4
зовнішній	45,6	1 240,0	49,0	1 375,0	50,5	1 396,9

Динаміка державного та гарантованого державою боргу України (у гривнях)

Динаміка державного та гарантованого державою боргу (у дол. США)

Погашення державного боргу

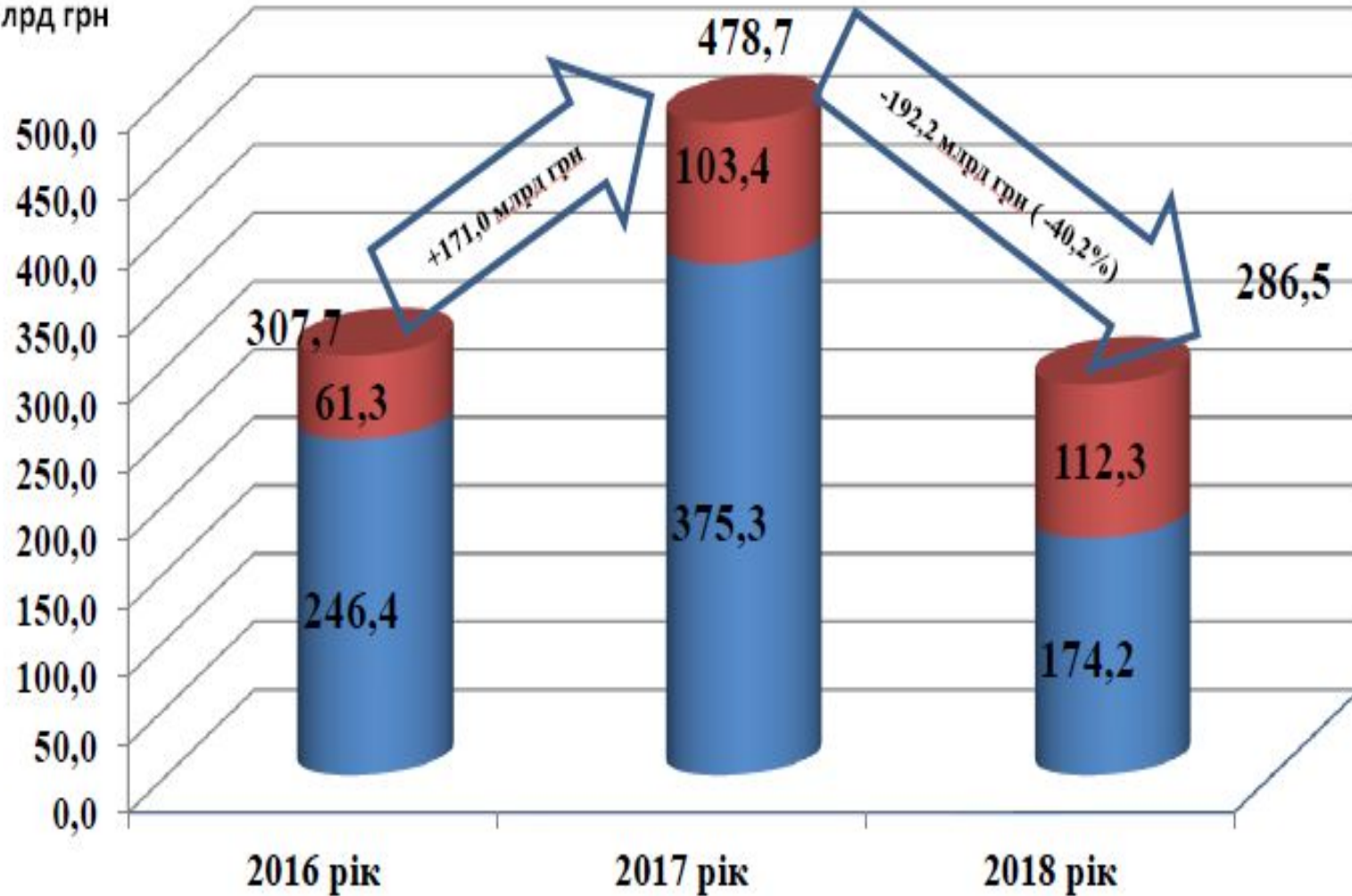

Обслуговування державного боргу

Державні запозичення

Млрд грн

■ Внутрішні державні запозичення

■ Зовнішні державні запозичення

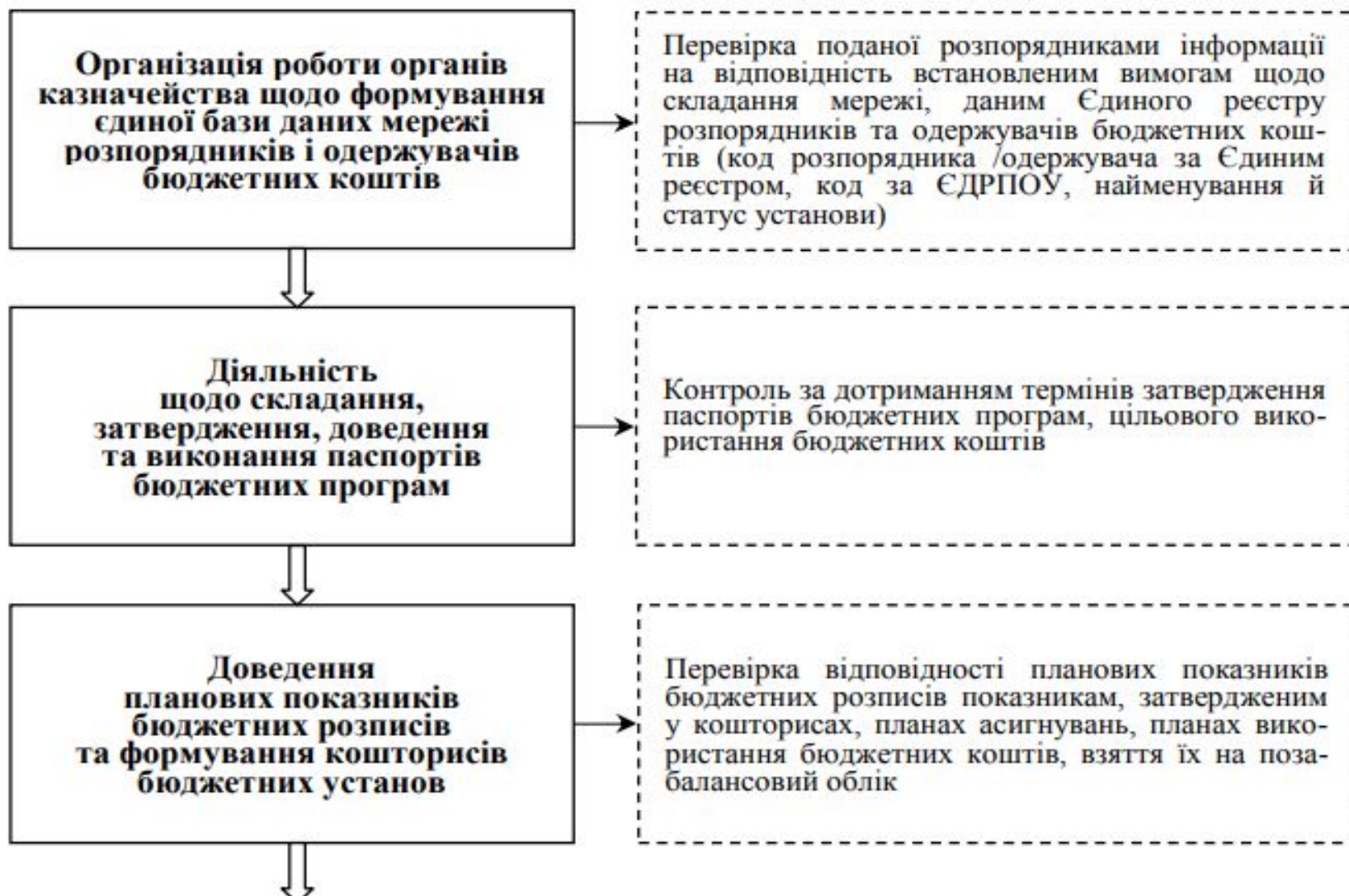
Тема 8. Організація контролю в системі казначейства

До компетенції органів ДКСУ належить здійснення контролю за:

- дотриманням єдиних правил ведення бухгалтерського обліку та складання звітності про виконання бюджетів, кошторисів бюджетних установ та інших документів, що застосовуються у процесі касового виконання бюджетів;
- відповідністю кошторисів розпорядників бюджетних коштів показникам розписів державного та місцевих бюджетів;
- здійсненням бюджетних повноважень при зарахуванні надходжень, реєстрації зобов'язань розпорядників бюджетних коштів та проведенні платежів за цими зобов'язаннями;

-
- відповідністю взятих розпорядниками коштів бюджетних зобов'язань відповідним бюджетним асигнуванням, паспорту бюджетної програми (у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі);
 - відповідністю платежів взятим зобов'язанням та бюджетним асигнуванням у процесі оплати витрат бюджетних установ;
 - дотриманням правил валютного контролю за операціями з бюджетними коштами в іноземній валюті;
 - дотриманням порядку проведення лотерей з використанням електронних систем прийняття сплати за участь у лотереї в режимі реального часу;
 - закупівлею товарів, робіт і послуг за державні кошти при здійсненні розрахунково-касового обслуговування розпорядників і одержувачів бюджетних коштів, а також інших клієнтів відповідно до законодавства.

Основні етапи казначейського контролю за виконанням державного та місцевих бюджетів за видатками

**Облік і консолідація інформації
за зобов'язаннями
розпорядників і одержувачів
бюджетних коштів**

Перевірка відповідності напрямів витрачання бюджетних коштів бюджетному асигнуванню, паспорту бюджетної програми шляхом звірки поданих розпорядниками коштів реєстрів зобов'язань та підтверджуючих документів на предмет відповідності їх даних кошторисним призначенням, залишкам невикористаних бюджетних асигнувань та залишкам коштів на рахунках спеціального фонду

**Організація роботи
щодо відкриття асигнувань
з державного бюджету
і виділення коштів
з місцевих бюджетів**

Контроль відповідності зазначених у розподілах сум залишкам на відповідних рахунках, передбачених для обліку відкритих (виділених) асигнувань, наданій мережі, відповідності напрямку цільового спрямування відкритих (виділених) асигнувань, розподілу показників зведених кошторисів і планів асигнувань загального і спеціального фондів

**Здійснення контрольних
процедур перед здійсненням
видатків (при виконанні
платіжних доручень)
розпорядниками
та одержувачами
бюджетних коштів**

Перевірка підтверджуючих документів щодо правильності та ефективності витрат, контроль відповідності видатків даним кошторисів, перевірка платіжних доручень на правильність заповнення

Перед здійсненням платежу та при реєстрації зобов'язань працівники органу казначейства відслідковують, чи:

- ✓ є бюджетні призначення на зазначені цілі й чи виділені з бюджету відповідні асигнування за загальним і спеціальним фондами;
- ✓ відсутні судові рішення щодо списання коштів з рахунків;
- ✓ було подано підтверджуючі документи щодо надання послуг, отримання товарно-матеріальних цінностей, виконання робіт тощо;
- ✓ видатки класифіковано відповідно до кодів бюджетної класифікації;
- ✓ документи заповнено правильно, зазначено всі необхідні реквізити.

Органи Казначейства у разі виявлення порушень бюджетного законодавства з боку розпорядників та одержувачів бюджетних коштів застосовують такі заходи впливу:

- попередження про неналежне виконання бюджетного законодавства з вимогою щодо усунення порушення;
- зупинення операцій з бюджетними коштами на рахунках, відкритих в органах Казначейства.

До найбільш суттєвих порушень, у разі виявлення яких зупинялись операції з бюджетними коштами, належать:

- порушення порядку здійснення попередньої оплати за товари, роботи та послуги за рахунок бюджетних коштів (неподання у встановлені терміни підтвердних документів щодо проведеної оплати);
- подання недостовірних звітів та інформації про виконання бюджету;
- не своєчасне та неповне подання звітності про виконання бюджету;
- наявність простроченої кредиторської та дебіторської заборгованостей.

До основних причин складання попереджень при реєстрації зобов'язань та фінансових зобов'язань належать:

- недотримання розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів вимог щодо оформлення поданих документів (договорів, накладних, актів виконаних робіт);
- надання до органів Казначейства бюджетних зобов'язань та фінансових зобов'язань з порушенням визначених строків (7-денний термін);
- порушення вимог законодавства у сфері публічних закупівель.

До основних причин складання попереджень при прийнятті до виконання платіжних доручень належать:

- нецільове спрямування бюджетних коштів (невідповідність зазначеного коду економічної класифікації видатків економічній характеристиці платежу);
- неправильне оформлення платіжних доручень (зазначення невірних реквізитів);
- відсутність в обліку органів Казначейства відповідних бюджетних зобов'язань та фінансових зобов'язань.

Упродовж 2018 року перевіркою первинних документів, що надані органам Казначейства бюджетними установами перед оплатою платіжних доручень, виявлено порушень бюджетного законодавства:

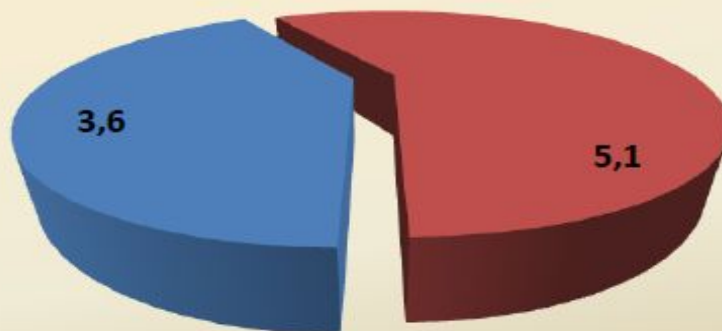
- по державному бюджету - **2,9 тис. порушень на загальну суму 5,1 млрд грн;**
- по місцевих бюджетах - **13,3 тис. порушень на загальну суму 8,0 млрд грн;**
- відмовлено у прийнятті до виконання – **1,3 тис платіжних доручень** по установах державного та місцевих бюджетів **на**

Станом на 01.04.2019 року органами Державної казначейської служби України оформлено **636 протоколів про порушення бюджетного законодавства** та **складено 927 розпоряджень про зупинення операцій з бюджетними коштами** на рахунках розпорядників (одержувачів) бюджетних коштів, з них:

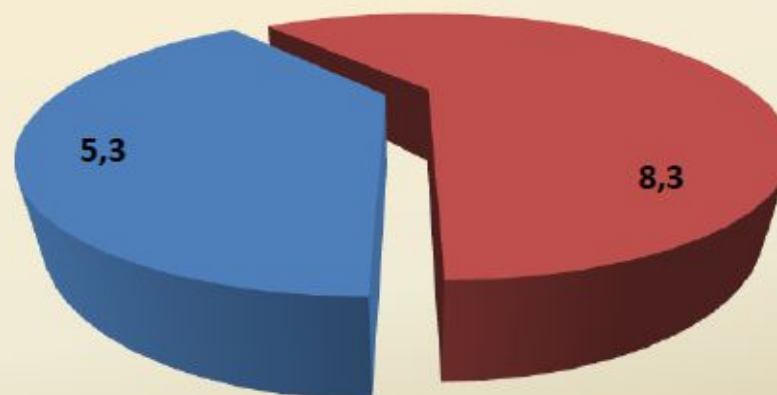
- при виконанні **державного бюджету** – 199 протоколів та 203 розпорядження;
- при виконанні **місцевих бюджетів** – 437 протоколів та 724 розпорядження.

Станом на 01.04.2019 за результатами застосованих заходів впливу розпорядниками (одержувачами) бюджетних коштів **усунуто 509 порушень бюджетного законодавства** на загальну суму **146,1 млн гривень**.

**Структура загальної суми складених впродовж 2017 року
попереджень
(млрд грн)**

**Структура загальної суми складених впродовж 2018 року
попереджень
(млрд грн)**

■ Державний бюджет

■ Місцеві бюджети